

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (laajennettu kolmas jaosto)

14 päivänä kesäkuuta 2023*

Kilpailu – Yrityskeskittymät – Raakaparafiinin tuotantoketjun alkupään markkinat – Parafiinivahan tuotantoketjun loppupään markkinat – Päätös, jossa yrityskeskittymä todetaan sisämarkkinoille soveltuvaksi ja ETA-sopimuksen mukaiseksi – Raakaparafiinin toimituksia koskevan sitoumuksen puuttuminen – Vertikaaliset vaikutukset – Tuotantohyödykemarkkinoiden sulkeminen

Asiassa T-585/20,

Polwax S.A., kotipaikka Jasło (Puola), edustajinaan asianajajat E. Nessmann ja G. Duda,

kantajana,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinaan N. Khan, G. Meessen ja J. Szczodrowski,

vastaajana,

jota tukevat

Polski Koncern Naftowy Orlen S.A., kotipaikka Płock (Puola) edustajanaan asianajaja M. Mataczyński,

väliintulijana,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (laajennettu kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja F. Schalin sekä tuomarit S. Frimodt Nielsen, S. Škvařilová-Pelzl, I. Nömm (esittelevä tuomari) ja D. Kukovec,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Zwozdziak-Carbonne,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa esitetyn,

ottaen huomioon 11.1.2023 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

tuomion

- 1 Kantaja vaatii SEUT 263 artiklaan perustuvalla kanteellaan kumoamaan yrityskeskittymien valvonnasta 20.1.2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 (EUVL 2004, L 24, s. 1) 8 artiklan 2 kohdan nojalla 14.7.2020 annetun komission päätöksen (asia M.9014) (jäljempänä riidanalainen päätös), jossa Euroopan komissio totesi keskittymän Polski Koncern Naftowy Orlen S.A:n (jäljempänä Orlen) ja Grupa Lotos S.A:n (jäljempänä Lotos) välillä sisämarkkinoille soveltuvaksi ja Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen 57 artiklan kanssa yhteensopivaksi sillä edellytyksellä, että Orlen noudattaa tiettyjä sitoumuksia.

I Asian tausta ja kanteen nostamisen jälkeiset tosiseikat

- 2 Kantaja on puolalainen yritys, joka valmistaa ja markkinoi parafiinivahaa ja parafiinin pohjalta valmistettuja tuotteita.
- 3 Orlen on vertikaalisesti integroitunut yritys, joka toimii pääasiallisesti polttoaineiden ja niihin liittyvien tuotteiden jalostuksen ja markkinoinnin alalla (vähittäiskauppa mukaan luettuna) Puolassa, Tšekissä, Liettuassa ja Saksassa. Sillä on toimintaa myös raakaöljyn ja maakaasun etsinnän, kehittämisen ja alkutuotannon alalla ja petrokemian markkinoilla.
- 4 Lotos on vertikaalisesti integroitunut yritys, joka toimii pääasiallisesti polttoaineiden ja niihin liittyvien tuotteiden jalostuksen ja markkinoinnin alalla (vähittäiskauppa mukaan luettuna) lähinnä Puolassa. Sillä on toimintaa myös raakaöljyn ja maakaasun etsinnän, kehittämisen ja alkutuotannon alalla.
- 5 Orlen teki 3.7.2019 asetuksen N:o 139/2004 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti komissiolle ilmoituksen suunnitellusta yrityskeskittymästä, jolla hankittaisiin yksinomainen määräysvalta Lotosissa.
- 6 Komissio totesi 7.8.2019 tekemässään päätöksessä (EUVL 2019, C 273, s. 2), että yrityskeskittymä herätti vakavia epäilyjä sen soveltuvuudesta sisämarkkinoille, päätti aloittaa asetuksen N:o 139/2004 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisen perusteellisen tutkintamenettelyn ja kehotti kolmansiä, joita asia koskee, toimittamaan sille suunniteltua yrityskeskittymää koskevat mahdolliset huomautuksensa.
- 7 Kantajan pyynnöstä se hyväksyttiin 30.9.2019 asetuksen N:o 139/2004 18 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuksi asianosaiseksi.
- 8 Komissio antoi 7.4.2020 väitetiedoksiannon, jonka ei-luottamuksellinen versio toimitettiin kantajalle 4.5.2020.
- 9 Kantaja esitti 15.5.2020 huomautuksensa väitetiedoksiannosta ja vaati asettamaan sitoumuksia sen varmistamiseksi, ettei keskittymä vaikuta kantajan mahdollisuuksiin saada tiettyjä sen tuotannossaan käyttämiä hyödykkeitä.
- 10 Komissio teki 14.7.2020 riidanalaisen päätöksen.

- 11 Samana päivänä antamassaan lehdistötiedotteessa komissio ensinnäkin totesi olevansa tutkintansa perusteella huolissaan siitä, että keskittymä, sellaisena kuin siitä oli alun perin ilmoitettu, voisi haitata kilpailua erityisesti seuraavilla markkinoilla:
 - moottoripolttoaineiden tukkutoimitukset Puolassa
 - moottoripolttoaineiden vähittäistoimitukset Puolassa
 - lentopetrolin toimitukset Puolassa ja Tšekissä
 - oheistuotteiden, kuten eri bitumilajien, toimitukset Puolassa.
- 12 Toiseksi komissio väittää, että näiden huolenaiheiden poistamiseksi Orlen oli esittänyt edellä 11 kohdassa mainittuihin markkinoihin liittyviä sitoumuksia.
- 13 Kolmanneksi komissio totesi, että ”luovutukset ja uudet sitoumukset mahdollistavat yhdessä sen, että luovutettavien yksiköiden ostajat ja muut kilpailijat voivat tulevaisuudessa kilpailla tehokkaasti yrityskeskittymän tuloksena syntyvän yksikön kanssa kyseisillä markkinoilla”, että ”erityisesti dieselpolttoaineen ja bensiinin tukkumarkkinoilla jalostamon osakkuuden hankkinut yksikkö pystyy tuomaan maahan merkittäviä tuotemääriä, koska infrastruktuurit ovat entistä laajemmin sen käytettävissä” ja että ”tämän jalostuskapasiteetin ja tuontipotentialin yhteisvaikutuksen ansiosta ostaja voi luoda markkinoilla samankaltaista kilpailupainetta kuin Lotos loi ennen keskittymää”. Näin ollen komissio tuli siihen tulokseen, että ”keskittymä, sellaisena kuin se on muutettuna sitoumuksilla, ei aiheuta enää kilpailuongelmia”, ja täsmensi, että ”tämän päätöksen ehtona on annettujen sitoumusten täysimääräinen noudattaminen”.
- 14 Kanteen nostamisen ajankohtana eli 24.9.2020 riidanalaisesta päätöksestä ei ollut julkaistu tiivistelmää Euroopan unionin virallisessa lehdessä eikä komission internetsivustolla ollut julkaistu kyseisen päätöksen ei-luottamuksellista versiota.
- 15 Komissio julkaisi riidanalaisen päätöksen ei-luottamuksellisen version internetsivustollaan 18.5.2021. Tiivistelmä päätöksestä julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 25.5.2021 (EUVL 2021, C 196, s. 8).
- 16 Riidanalaiseen päätökseen sisältyy 37 kohta, joka koskee raakaparafiinin tuotantoketjun alkupään markkinoita ja parafiinivahan tuotantoketjun loppupään markkinoita (1993–2006 perustelukappale).
- 17 Riidanalaisen päätöksen 1993 perustelukappaleessa komissio muistuttaa ensinnäkin, että raakaparafiini on maaöljyn tuotannon sivutuote ja että sitä käytetään pääasiallisesti raaka-aineena puhtaan parafiinivahan, joka on itsessään kynttilöiden raaka-aine, tuotannossa. Tämän jälkeen komissio korostaa riidanalaisen päätöksen 1994 perustelukappaleessa, että vaikka Lotos ja Orlen valmistavat kumpikin raakaparafiinia, ainoastaan Lotos myy sitä, kun taas Orlen käyttää sitä omaan parafiinivahan tuotantoonsa, ja että suunniteltu keskittymä luo siten osapuolten välille vertikaalisen suhteen, koska Lotos toimii tuotantoketjun alkupäässä ja Orlen sen loppupäässä.
- 18 Toiseksi komissio totesi riidanalaisen päätöksen 1997 perustelukappaleessa, että kyseisten tuotteiden markkinat ovat raakaparafiinin ja parafiinivahan markkinat.

- 19 Kolmanneksi komissio muistutti kyseisten markkinoiden maantieteellisestä ulottuvuudesta riidanalaisen päätöksen 1999 perustelukappaleessa, että se oli aiemmassa päätöksessään katsonut, että raakaparafiinin markkinat voivat olla koko ETA-alueen laajuiset tai niillä voi olla kansallinen ulottuvuus, ja korosti, että kantaja, joka on raakaparafiinin ostaja, oli ilmoittanut suosivansa paikallisia hankintalähteitä korkeiden kuljetuskustannusten välttämiseksi. Komissio myös totesi, että parafiinivahan markkinat oli perusteltua määritellä tämän kokonaisuuden laajuisiksi, koska parafiinivahan toimittajat olivat ilmoittaneet myyvänsä sitä Puolan rajojen ulkopuolelle ja koska Orlen myi 30–40 prosenttia tuotannostaan Puolan ulkopuolelle, lähinnä ETA-alueelle. Tämän jälkeen komissio totesi riidanalaisen päätöksen 2000 perustelukappaleessa, että se oli arvioinut suunnitellun keskittymän vaikutukset suppeimpiin mahdollisiin markkinoihin eli Puolan raakaparafiinin markkinoihin ja ETA-alueen parafiinivahan markkinoihin.
- 20 Neljänneksi suunnitellun keskittymän kilpailuvaikutusten osalta komissio tarkasteli riidanalaisen päätöksen 2003 perustelukappaleessa sitä kantajan esiin tuomaa mahdollisuutta, että keskittymä voi johtaa tuotantohyödykemarkkinoiden sulkemiseen, koska uusi yksikkö ei enää toimita kantajalle raakaparafiinia tai toimittaa sitä ainoastaan huomattavasti korkeampaan hintaan ja siten estää kantajaa kilpailemasta sen kanssa parafiinivahan markkinoilla.
- 21 Tältä osin komissio totesi riidanalaisen päätöksen 2004 perustelukappaleessa, että jos raakaparafiinin tuotantoketjun alkupään markkinat määriteltäisiin kansalliselta pohjalta, Lotosin osuus Puolan markkinoista olisi 30–40 prosenttia vuosina 2017 ja 2018. Vaikka komissio myönsi, että tällainen markkinaosuus merkitsi vertikaalisten vaikutusten olemassaoloa, se korosti, että raakaparafiinin lähteistä 60–70 prosenttia oli edelleen käytettävissä ja että Orlen itse käytti ulkopuolisia toimittajia. Tästä komissio päätteli, ettei vaikuttanut siltä, että keskittymän tuloksena syntyvä uusi yksikkö kykenisi estämään raakaparafiinin saantia parafiinivahan markkinoilla toimivilta Lotosin asiakkailta.
- 22 Komissio täsmensi riidanalaisen päätöksen 2005 perustelukappaleessa, että Orlenilla oli vain pieni osuus tuotantoketjun loppupään markkinoista, ja päätteli tästä, ettei uudella yksiköllä olisi myöskään kannustinta sulkea tuotantohyödykemarkkinoita kyseisillä markkinoilla toimivilta Lotosin asiakkailta. Komissio totesi kantajan itse korostaneen, että kyseisillä markkinoilla on voimakasta kilpailua, koska niillä on tietyissä tapauksissa maailmanlaajuinen ulottuvuus ja koska kiinalaiset valmistajat luovat niille painetta.
- 23 Tämän perusteella komissio totesi riidanalaisen päätöksen 2006 perustelukappaleessa, ettei sen tutkinnassa ollut ilmennyt selviä todisteita siitä, että keskittymä estäisi olennaisesti tehokasta kilpailua siltä osin kuin oli kyse Puolan raakaparafiinin markkinoiden ja ETA-alueen parafiinivahan markkinoiden välisestä vertikaalisesta suhteesta.

II Asianosaisten lausumat

- 24 Komissio esitti erillisellä asiakirjalla unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 130 artiklan 1 kohdan mukaisen oikeudenkäyntiväitteen. Oikeudenkäyntiväite päätettiin ratkaista pääasian yhteydessä.
- 25 Istunnossa komissio kuitenkin perui oikeudenkäyntiväitteesä, ja tästä on tehty merkintä istunnon pöytäkirjaan.
- 26 Kantaja vaatii kanteessaan lähinnä, että unionin yleinen tuomioistuin

- kumoaa riidanalaisen päätöksen
 - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 27 Orlenin väliintulokirjelmästä esittämissään huomautuksissa ja istunnon aikana kantaja vaati myös, että unionin yleinen tuomioistuin määrää hankkimaan asiantuntijalausunnan keskittymän kilpailuvaikutuksista tai toissijaisesti velvoittaa komission toimittamaan tiedot, joista riidanalaisen päätöksen perustelut on johdettu.
- 28 Komissio ja Orlen vaativat lähinnä, että unionin yleinen tuomioistuin
- hylkää kanteen perusteettomana
 - hylkää kantajan esittämän asiantuntijalausunnan hankkimista koskevan vaatimuksen
 - velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

III Oikeudellinen arviointi

A Asiantuntijalausunnan hankkimista koskeva vaatimus

- 29 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin määrää hankkimaan asiantuntijalausunnan keskittymän kilpailuvaikutuksista. Sitä, että vaatimus esitetään näin myöhään, kantaja perustelee lähinnä sillä, että riidanalaisen päätöksen perustelut ilmaistiin selvästi vasta väliintulokirjelmän jättämävaiheessa. Tältä osin kantaja vetoaa siihen, ettei kyseistä päätöstä ollut kanteen nostamisen ajankohtana vielä julkaistu ja että kyseisessä päätöksessä esitetyt perustelut samoin kuin komission kirjelmät ovat liian suppeita.
- 30 Komissio ja Orlen vastustavat asiantuntijalausunnan hankkimista koskevaa vaatimusta ja korostavat erityisesti, että se on esitetty myöhässä.
- 31 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 88 artiklan 1 kohdan mukaan ”prosessinjohtotoimiin ja asian selvittämistoimiin voidaan ryhtyä ja niitä voidaan muuttaa asian käsittelyn missä vaiheessa tahansa joko unionin yleisen tuomioistuimen omasta aloitteesta tai varsinaisen asianosaisen pyynnöstä”. Kyseisen artiklan 2 kohdassa täsmennetään, että ”jos pyyntö esitetään ensimmäisen kirjelmien vaihdon jälkeen, sen asianosaisen, joka esittää pyynnön, on ilmoitettava syyt, joiden vuoksi se ei ole voinut esittää pyyntöä aikaisemmin”.
- 32 Riippumatta siitä, onko kantaja esittänyt vakuuttavia perusteluja sille, miksi se esitti asiantuntijalausunnan hankkimista koskevan vaatimuksensa myöhässä, on muistutettava, että unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksessä annetaan unionin yleiselle tuomioistuimelle harkintavaltaa päättää, onko tällainen toimenpide määrättävä (ks. vastaavasti tuomio 13.7.2017, Talanton v. komissio, T-65/15, ei julkaistu, EU:T:2017:491, 35–37 kohta). Unionin yleinen tuomioistuin voi siten määrätä tämän toimenpiteen viran puolesta harkintavaltansa nojalla silloinkin, kun asianosainen on esittänyt asiantuntijalausunnan hankkimista koskevan vaatimuksen vasta menettelyn myöhäisessä vaiheessa.

- 33 Kantajan esittämä asiantuntijalausannon hankkimista koskeva vaatimus on kuitenkin hylättävä, koska se ei vastaa unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 91 artiklassa tarkoitettujen asian selvittämistoimien tarkoitusta, joka on mahdollistaa se, että osapuolen kanneperusteidensa tueksi esittämien tosiasiaväitteiden todenmukaisuus voidaan näyttää toteen (ks. vastaavasti tuomio 23.5.2014, *European Dynamics Luxembourg v. EKP*, T-553/11, ei julkaistu, EU:T:2014:275, 317 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 34 Kantaja nimittäin vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin määrää hankkimaan asiantuntijalausannon ”lähimarkkinoista, raakaparafiinin käsittelymarkkinat mukaan luettuina, seuraavien seikkojen osalta: a) keskittymän kilpailuvaikutukset – – kyseisillä raakaparafiinin ja parafiinin markkinoilla ja niiden lähimarkkinoilla ja erityisesti sen heijastuminen tuotteiden asiakas- ja kuluttajahintoihin; b) keskittymän vaikutukset kantajan ja muiden sen kanssa samankaltaista toimintaa harjoittavien yritysten taloudelliseen tilanteeseen siltä osin kuin on kyse raakaparafiinin ja parafiinien jalostuksesta ja lähimarkkinoista; c) korkeammat kustannukset, jotka kantajalle aiheutuvat siitä, että se joutuu ostamaan raakaparafiinia paikallisten markkinoiden ulkopuolelta; d) raakaparafiinin saannin rajoittaminen paikallisilla markkinoilla; e) sulautuneen toimijan prosentuaalinen markkinaosuus unionin markkinoilla”.
- 35 Tämän vaatimuksen tarkoituksena ei ole osoittaa tiettyjen tosiasiaväitteiden todenmukaisuutta, vaan sillä pyritään todellisuudessa niiden riidanalaiseen päätökseen sisältyvien arviointien uudelleentarkasteluun, jotka koskevat suunnitellun keskittymän yhteensopivuutta asetuksen N:o 139/2004 2 artiklan 1–3 kohdan kanssa. Se ei siten vastaa unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 91 artiklassa tarkoitettujen asian selvittämistoimien tarkoitusta, joten unionin yleinen tuomioistuin ylittäisi toimivaltansa rajat määrätessään tällaisen toimenpiteen (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 12.9.2013, *Besselink v. neuvosto*, T-331/11, ei julkaistu, EU:T:2013:419, 24 ja 25 kohta).

B Kanneperusteiden perusteltavuus

- 36 Kantaja vetosi kannekirjelmässään lähinnä kahteen kanneperusteeseen, joista toinen koski asetuksen N:o 139/2004 2 artiklan 1–3 kohdan ja toinen sen 9 artiklan 1 kohdan rikkomista. Lisäksi se esitti vastauksessa uuden kanneperusteen, jonka mukaan riidanalaista päätöstä ei ole perusteltu riittävästi.
- 37 Istunnossa kantaja ilmoitti peruvansa asetuksen N:o 139/2004 9 artiklan 1 kohdan rikkomista koskevan kanneperusteen, ja tästä on tehty merkintä istunnon pöytäkirjaan.

1. Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee asetuksen N:o 139/2004 2 artiklan 1–3 kohdan rikkomista

- 38 Kantaja väittää lähinnä, että riidanalaisen päätöksen 37 kohta, jossa komissio totesi, ettei keskittymä olennaisesti estä tehokasta kilpailua parafiinivahan markkinoilla, perustuu asetuksen N:o 139/2004 2 artiklan 1–3 kohdan virheelliseen soveltamiseen.
- 39 Asetuksen N:o 139/2004 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Arvioitaessa, soveltuvatko keskittymät, joihin tätä asetusta sovelletaan, yhteismarkkinoille, noudatetaan tämän asetuksen tavoitteita ja seuraavia säännöksiä.

Arvioinnissa komissio ottaa huomioon:

- a) tarpeen ylläpitää ja kehittää tehokasta kilpailua yhteismarkkinoilla muun muassa kaikkien kyseessä olevien markkinoiden rakenteen sekä [unionin] alueelta ja sen ulkopuolelta olevien yritysten todellisen ja mahdollisen kilpailun kannalta;
 - b) keskittymään osallistuvien yritysten aseman markkinoilla ja niiden taloudellisen ja rahoituksellisen vahvuuden, tavarantoimittajien ja käyttäjien käytettävissä olevat valintamahdollisuudet, heidän pääsynsä hankinta- ja toimitusmarkkinoille, oikeudelliset ja muut markkinoillepääsyn esteet, asianomaisten tavaroiden tai palvelujen tarjonnan ja kysynnän kehityksen, väli- ja loppukäyttäjien edut sekä kehityksen teknisessä ja taloudellisessa edistyksessä, jos se on kuluttajille eduksi eikä estä kilpailua.”
- 40 Asetuksen N:o 139/2004 2 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään yhtäältä, että ”keskittymä julistetaan [sisä]markkinoille soveltuvaksi, jollei se olennaisesti estä tehokasta kilpailua [sisä]markkinoilla tai niiden merkittävällä osalla erityisesti siitä syystä, että sillä luodaan määräävä asema tai vahvistetaan sitä”, ja toisaalta, että ”keskittymä julistetaan [sisä]markkinoille soveltumattomaksi, jos se olennaisesti estää tehokasta kilpailua [sisä]markkinoilla tai niiden merkittävällä osalla erityisesti siitä syystä, että sillä luodaan määräävä asema tai vahvistetaan sitä”.
- 41 Kantajan tämän kanneperusteen tueksi esittämät väitteet voidaan jakaa kahteen osaan, joista toisessa riitautetaan yhtäältä merkityksellisten markkinoiden määrittelyä ja toisaalta keskittymän vaikutuksia kyseisillä markkinoilla koskevat komission arvioinnit.

a) Ensimmäinen osa, jonka mukaan merkitykselliset markkinat on määritelty virheellisesti

- 42 Kantaja väittää lähinnä, että komissio rikkoi asetuksen N:o 139/2004 2 artiklan 1 kohdan a alakohtaa, koska se määritteli merkitykselliset markkinat virheellisesti.
- 43 Oikeuskäytännön mukaan merkityksellisten markkinoiden asianmukainen määrittely on välttämätön ennakoedellytys yrityskeskittymän kilpailuvaikutusten arvioinnille (ks. vastaavasti tuomio 31.3.1998, Ranska ym. v. komissio, C-68/94 ja C-30/95, EU:C:1998:148, 143 kohta).
- 44 Tältä osin on todettava, että huomioon otettaviin tuotemarkkinoihin kuuluvat kaikki tuotteet ja/tai palvelut, joita kuluttaja pitää keskenään vaihdettavissa tai korvattavissa olevina niiden ominaisuuksien, hinnan ja käyttötarkoituksen vuoksi. Merkityksellisten markkinoiden käsite merkitsee sitä, että niihin kuuluvien tuotteiden tai palvelujen välillä voi olla tehokasta kilpailua, mikä edellyttää, että kaikki samoihin markkinoihin kuuluvat tuotteet tai palvelut ovat riittävästi keskenään korvattavissa, kun kyse on samasta käyttötarkoituksesta (tuomio 23.1.2018, F. Hoffmann-La Roche ym., C-179/16, EU:C:2018:25, 50 ja 51 kohta).
- 45 Kun komissiota moititaan siitä, ettei se ole ottanut huomioon mahdollista kilpailuongelmaa muilla markkinoilla kuin niillä, joilla se on suorittanut kilpailuanalyysin, kantajan on kuitenkin esitettävä vakavasti otettavia seikkoja, jotka osoittavat konkreettisesti sellaisen kilpailuongelman olemassaolon, joka komission olisi pitänyt sen vaikutuksen vuoksi tutkia. Tähän vaatimukseen vastaamiseksi kantajan on yksilöitävä asianomaiset markkinat, kuvailtava kilpailutilanne ilman yrityskeskittymää ja osoitettava, mitkä ovat yrityskeskittymän todennäköiset vaikutukset, kun otetaan huomioon näiden markkinoiden kilpailutilanne (tuomio 4.7.2006, easyJet v. komissio, T-177/04, EU:T:2006:187, 65 ja 66 kohta ja tuomio 13.5.2015, Niki Luftfahrt v. komissio, T-162/10, EU:T:2015:283, 174 ja 175 kohta).

- 46 Riidanalaisen päätöksen 37 kohdassa komissio määrittä kahdet markkinat, joihin keskittymä vaikuttaa, eli yhtäältä tuotantoketjun alkupään markkinat, jotka muodostuvat raakaparafiinin toimituksista Puolassa, ja toisaalta tuotantoketjun loppupään markkinat, jotka muodostuvat parafiinivahan toimituksista ETA-alueella ja joilla käytetään raaka-aineena raakaparafiinia.
- 47 Ensinnäkin kantaja arvostelee komissiota siitä, että se rajasi parafiinivahan tuotantoketjun loppupään markkinoiden määritelmän pelkästään puhtaisiin parafiinivahoihin eli kevyestä raakaparafiinista, joka on kynttilöiden pääraaka-aine, valmistettuihin vahoihin eikä sisällyttänyt siihen keskiraskaasta ja raskaasta raakaparafiinista valmistettuja vahoja, joita käytetään hautakynttilöiden ja erilaisten teollisuustuotteiden valmistukseen.
- 48 Tämä väite perustuu riidanalaisen päätöksen virheelliseen lukemiseen.
- 49 Riidanalaisen päätöksen 1993 perustelukappaleessa komissio nimittäin totesi, että ”raakaparafiini on maaöljyn tuotannon sivutuote, jolla on useita eri käyttötarkoituksia, mutta pääasiallisesti sitä käytetään raaka-aineena puhtaan parafiinivahan, joka puolestaan on kynttilöiden pääraaka-aine, tuotannossa”. Kyseisen päätöksen 1996 ja 1997 perustelukappaleessa komissio ilmoitti tutkineensa keskittymän kilpailuvaikutukset raakaparafiinin ja parafiinivahan markkinoilla.
- 50 Ensinnäkään riidanalaisen päätöksen 1993 perustelukappaleesta ei voida päätellä, että komissio määritteli parafiinivahan tuotantoketjun loppupään markkinat suppeasti siten, että niillä tarkoitettaisiin ainoastaan puhtaan parafiinivahan markkinoita. Kyseisessä perustelukappaleessa komissio päinvastoin korosti nimenomaisesti, että raakaparafiinia käytetään ”useisiin eri tarkoituksiin” eikä yksinomaan puhtaan parafiinivahan tuotantoon.
- 51 Toiseksi komissio viittasi riidanalaisen päätöksen 1997 perustelukappaleessa kaikenlaisista parafiinivahoista eikä pelkästään puhtaasta parafiinivahasta muodostuviin markkinoihin.
- 52 Kolmanneksi tämä päätelmä vahvistuu, kun tarkastellaan komission aiempia päätöksiä, joihin riidanalaisen päätöksen 1997 perustelukappaleessa viitataan ja joihin parafiinivahan tuotantoketjun loppupään markkinoiden määritelmä perustuu.
- 53 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä 1.10.2008 tehdyn komission päätöksen K(2008) 5476 lopullinen (asia COMP/39.181 – Kynttilävahat) (tiivistelmä EUVL 2009, C 295, s. 17) neljännen perustelukappaleen mukaan parafiinivahat koostuvat ”puhtaista ja puolipuhtaista parafiinivahoista (riippuen niiden öljypitoisuudesta) sekä vedyllä kovetetuista vahoista, vahasekoituksista, erikoisvahoista ja kovista parafiinivahoista”, joita ”käytetään erilaisten tuotteiden, kuten kynttilöiden, kemikaalien, renkaiden ja ajoneuvoteollisuuden tuotteiden valmistuksessa sekä kumi-, pakkaus-, liima- ja purukumiteollisuudessa”.
- 54 Tästä seuraa, ettei riidanalaisessa päätöksessä ole rajattu tuotantoketjun loppupään markkinoita pelkästään puhtaan parafiinivahan markkinoihin, kuten kantaja väittää, vaan kaikenlaisten parafiinivahojen, sellaisina kuin ne määriteltiin edellä 53 kohdassa, markkinoihin.
- 55 Tämä väite on siten hylättävä.
- 56 Toiseksi on todettava, että kantajan kirjelmät sisältävät useita viittauksia raakaparafiinin eri lajeihin eli kevyeen, keskiraskaaseen ja raskaaseen parafiiniin sekä niiden eri ominaisuuksiin ja käyttötarkoituksiin. Siltä osin kuin nämä viittaukset on tulkittava väitteeksi, jonka mukaan

- tuotantoketjun alkupään markkinat on määritelty virheellisesti, koska komission olisi pitänyt ottaa huomioon kolmet eri markkinat, jotka jakautuvat näiden kolmen raakaparafiinin lajin mukaan, tämä väite ei voi menestyä.
- 57 Kantajan tehtävänä oli nimittäin esittää vakavasti otettavia seikkoja, jotka osoittivat, etteivät raskas raakaparafiini, kevyt raakaparafiini ja keskiraskas raakaparafiini ole riittävästi keskenään vaihdettavissa, jotta niiden voitaisiin katsoa kuuluvan samoille markkinoille.
- 58 Kun otetaan huomioon erityisesti merkityksellisten markkinoiden määritelmästä [unionin] kilpailuoikeuden kannalta annetussa komission tiedonannossa (EYVL 1997, C 372, s. 5; jäljempänä markkinoiden määritelmästä annettu tiedonanto) esitetty menetelmä, kantajan tehtävänä oli esittää vakavasti otettavia seikkoja, jotka osoittivat, etteivät raakaparafiinin eri lajien kysyntä ja tarjonta ole riittävästi keskenään korvattavissa, jotta niiden voitaisiin katsoa kuuluvan samoille markkinoille.
- 59 Kysyntäpuolen osalta kantajan olisi pitänyt esittää vakavasti otettavia seikkoja, jotka osoittivat, etteivät tietyn raakaparafiinin lajin asiakkaat vaihtaisi toiseen raakaparafiinin lajiin vastatakseen pieneen hinnannousuun ja ettei näitä raakaparafiinin lajeja voida siten pitää keskenään korvattavina (ks. vastaavasti markkinoiden määritelmästä annetun tiedonannon 15–20 kohta).
- 60 Tarjontapuolella kantajan olisi pitänyt esittää vakavasti otettavia seikkoja, jotka osoittivat, etteivät tietyn raakaparafiinin lajin toimittajat voisi vaihtaa tuotantoa toisen raakaparafiinin lajin tuotantoon eivätkä saattaa sitä markkinoille lyhyellä aikavälillä ilman, että tästä seuraisi merkittäviä lisäkustannuksia tai riskiä, vastatakseen pieniin mutta pysyviin muutoksiin suhteellisissa hinnoissa (ks. vastaavasti markkinoiden määritelmästä annetun tiedonannon 20–24 kohta).
- 61 Kantaja ainoastaan korostaa vastauksensa 112–120 kohdassa, että kevyt raakaparafiini, keskiraskas raakaparafiini ja raskas raakaparafiini ovat raaka-aineina eri tuotantohyödykkeitä. Muualla perusteluissaan kantaja väittää, että raakaparafiinin laatu voi vaihdella merkittävästi jalostamosta toiseen. Tällaiset väitteet eivät kuitenkaan ole sellaisia vakavasti otettavia seikkoja, jotka osoittaisivat, etteivät raakaparafiinin eri lajit ole riittävässä määrin keskenään vaihdettavissa, jotta niitä voitaisiin pitää keskenään korvattavina kysyntäpuolella. Joka tapauksessa on todettava, ettei kantaja missään kohden ota kantaa kysymykseen niiden mahdollisesta korvattavuudesta tarjontapuolella.
- 62 Tämä kantajan väite – olettaen, että se on esitetty –, on siten hylättävä perusteettomana.
- 63 Kolmanneksi kantaja väittää lähinnä, että komissio otti tuotantoketjun alkupään markkinoilla virheellisesti huomioon Puolaan tuodun raakaparafiinin ja että sen olisi pitänyt rajata kyseisten markkinoiden määritelmä ainoastaan Puolassa tuotettuun ja markkinoituun raakaparafiiniin. Kantaja perustelee tätä väitettä sillä, että raakaparafiinin laatu vaihtelee sen mukaan, mistä jalostamosta se on peräisin, ja kustannuksilla, joita aiheutuu sen kuljetuksesta ulkomailta.
- 64 Myöskään tämä väite ei voi menestyä.
- 65 Kuten nimittäin markkinoiden määritelmästä annetun tiedonannon 15–20 kohdasta, sellaisina kuin ne tiivistettiin edellä 59 kohdassa, ilmenee, tuotteet kuuluvat samoille markkinoille, jos kuluttaja pitää niitä keskenään korvattavina.

- 66 Kantaja ei kuitenkaan kiistä, että raakaparafiinin tarjonta, johon puolalaiset asiakkaat turvautuivat ennen keskittymää, ei muodostunut yksinomaan Lotosin, joka on ainoa puolalainen raakaparafiinin tuottaja, joka tarjoaa tätä tuotetta markkinoilla, vaan myös kyseisen alueen ulkopuolisten toimittajien tarjonnasta. Kantaja itse myöntää käyttäneensä Isosta-Britanniasta, Ranskasta, Unkarista ja Italiasta tuotua raakaparafiinia.
- 67 Todellisuudessa kantajan väitteet liittyvät pikemminkin sille Lotosilta peräisin olevasta raakaparafiinista koituviiin hyötyihin, joita ovat muun muassa pienemmät kuljetuskustannukset, tarjottujen raakaparafiinin lajien moninaisuus ja niiden soveltuvuus kantajan parafiinivahan tuotantoprosessiin, sillä kantaja ja Lotos olivat vuoteen 2012 asti samaa yhtiötä.
- 68 Tällaisilla seikoilla ei kuitenkaan ole merkitystä, koska Puolassa raakaparafiinin kysyntää ei täytetä pelkästään kotimaisella tuotannolla vaan myös maahantuonnilla, joten raakaparafiinin kotimaisen ja ulkomaisen tarjonnan välillä on Puolan markkinoilla tehokasta kilpailua, joka oikeuttaa jälkimmäisen sisällyttämisen merkityksellisten markkinoiden määritelmään.
- 69 Tätä päätelmää eivät kyseenalaista kantajan 13.12.2022 ja 5.1.2023 esittämät uudet todisteet, joissa korostetaan rahtikustannusten nousua ja sitä, että raakaparafiinia on mahdotonta hankkia venäläisiltä jalostamoilta Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän federaation toimien vuoksi.
- 70 Tästä on riittävää todeta ilman, että olisi tarpeen arvioida, voidaanko nämä todisteet työjärjestyksen 85 artiklan mukaan ottaa tutkittavaksi, että koska ne koskevat riidanalaisen päätöksen jälkeisiä tapahtumia, niillä ei ole merkitystä, koska riidanalaisen päätöksen laillisuutta on tutkittava sen tekopäivänä olemassa olleiden tosiseikkojen valossa (ks. vastaavasti tuomio 4.7.2006, easyJet v. komissio, T-177/04, EU:T:2006:187, 203 ja 204 kohta ja tuomio 9.7.2007, Sun Chemical Group ym. v. komissio, T-282/06, EU:T:2007:203, 59 kohta).
- 71 Edellä esitetyn huomioon ottaen ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa on hylättävä.

b) Ensimmäisen kanneperusteen toinen osa, joka koskee keskittymän merkityksellisiin markkinoihin kohdistuvien vaikutusten virheellistä arviointia

- 72 Kantaja väittää lähinnä, että komissio jätti noudattamatta asetuksen N:o 139/2004 2 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ja 2 ja 3 kohtaa siltä osin kuin on kyse keskittymän vaikutuksista raakaparafiinin ja parafiinivahan markkinoihin.
- 73 Aluksi on hylättävä komission esittämä oikeudenkäyntiväite, jonka mukaan kantajan väite, jossa viitataan nimenomaisesti asetuksen N:o 139/2004 2 artiklan 2 ja 3 kohdan rikkomiseen, ei vastaa työjärjestyksen 76 artiklan d alakohdan asettamia selkeyden ja johdonmukaisuuden vaatimuksia.
- 74 Vaikka se kannekirjelmän kohta, jossa käsitellään nimenomaisesti asetuksen N:o 139/2004 2 artiklan 2 ja 3 kohdan rikkomista, on todellakin ainoastaan kahden kappaleen pituinen, kantaja viittaa siinä saman asetuksen 2 artiklan 1 kohdan rikkomisesta esittämiinsä yksityiskohtaisempiin perusteluihin. Komissio on siten kyennyt ymmärtämään väitteet, jotka kantaja esitti riitauttaakseen keskittymän vaikutusten arvioinnin.

75 Ensimmäisen kanneperusteen toinen osa voidaan jakaa kahteen väitteeseen, joilla kantaja riitauttaa yhtäältä keskittymän raakaparafiinin markkinoihin kohdistuvien horisontaalisten vaikutusten arvioimatta jättämisen ja toisaalta keskittymän parafiinivahan markkinoihin kohdistuvista vertikaalisista vaikutuksista tehdyn arvioinnin asianmukaisuuden.

1) Ensimmäinen väite, jonka mukaan keskittymän raakaparafiinin markkinoihin kohdistuvat horisontaaliset vaikutukset jätettiin arvioimatta

76 Kantaja lähinnä korostaa, että Orlen on itsekin raakaparafiinin tuottaja, joten sillä, että se osti Lotosin, on myös horisontaalinen ulottuvuus. Tästä kantaja päättelee, että komissio jätti arvioimatta keskittymän horisontaaliset vaikutukset, vaikka se oli horisontaalisten sulautumien arvioinnista yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen nojalla annettujen suuntaviivojen (EUVL 2004, C 31, s. 5; jäljempänä horisontaalisia sulautumia koskevat suuntaviivat) mukaan velvollinen tekemään niin.

77 Komissio väittää, ettei keskittymällä voi olla horisontaalisia vaikutuksia raakaparafiinin markkinoilla, koska Orlen ei toimi kyseisillä markkinoilla.

78 Kuten komissio muistuttaa horisontaalisia sulautumia koskevien suuntaviivojen 22 kohdassa, on pääasiallisesti kaksi tapaa, joilla tällaiset sulautumat voivat olennaisesti estää tehokasta kilpailua, erityisesti luomalla määrävän aseman tai vahvistamalla sellaista.

79 Yhtäältä kyse on tilanteesta, jossa aiheutuu yhteensovittamattomia tai yksipuolisia vaikutuksia, kun sulautuma poistaa merkittävän kilpailupaineen yhdeltä tai useammalta yritykseltä, jotka saavat tämän seurauksena enemmän markkinavoimaa ilman toimintojen yhteensovittamista.

80 Toisaalta kyse on tilanteesta, jossa aiheutuu yhteensovitettuja vaikutuksia, kun sulautuma muuttaa kilpailun luonnetta siten, että yritykset, jotka aikaisemmin eivät sovittaneet toimintojaan yhteen, harjoittavat paljon todennäköisemmin yhteensovittamista ja korottavat hintoja tai muilla tavoin vahingoittavat tehokasta kilpailua. Sulautuman johdosta toimintojen yhteensovittaminen voi olla helpompaa, kestävämpää tai tehokkaampaa myös niille yrityksille, jotka sovittivat toimintojaan yhteen jo ennen sulautumista.

81 Koska on riidatonta, ettei Orlen myy raakaparafiinin tuotantoaan, keskittymän vaikutuksena ei ole voinut olla tarjonnan pieneneminen raakaparafiinin markkinoilla. Tältä kannalta keskittymä ei ole voinut poistaa ”merkittävää kilpailupainetta näiltä markkinoilta”, antaa kyseisillä markkinoilla toimiville yrityksille ”enemmän markkinavoimaa” eikä helpottaa toimintojen yhteensovittamista markkinoilla horisontaalisia sulautumia koskevissa suuntaviivoissa tarkoitetulla tavalla.

82 Kantaja ei arvostele komissiota siitä, että tämä jätti tutkimatta sen horisontaalisia sulautumia koskevien suuntaviivojen 58–60 kohdassa tarkoitetun mahdollisuuden, että keskittymä aiheuttaa kilpailunvastaisia vaikutuksia sen vuoksi, että markkinoilla jo toimiva yritys eli Lotos sulautuu mahdollisen kilpailijan eli Orlenin kanssa.

83 Joka tapauksessa komissiota ei voida käsiteltävän asian olosuhteissa vakavasti otettavalla tavalla arvostella siitä, että se ei nimenomaisesti ottanut huomioon tätä mahdollisuutta.

84 Kuten horisontaalisia sulautumia koskevien suuntaviivojen 60 kohdassa muistutetaan, jotta mahdollisen kilpailijan kanssa toteutettavalla sulautumalla olisi merkittäviä kilpailunvastaisia vaikutuksia, sen mahdollisuuden, että Orlen tulee raakaparafiinin tarjontapuolen markkinoille,

olisi jo ennen sulautumaa pitänyt aiheuttaa huomattavaa kilpailupainetta kyseisillä markkinoilla nykyisin toimiville toimittajille. Tällaista painetta ei kuitenkaan ole voinut olla olemassa, koska Orlen on kyseisillä markkinoilla ostajan asemassa, kuten riidanalaisen päätöksen 2004 perustelukappaleesta ilmenee.

85 Edellä esitetyn perusteella ensimmäinen väite on hylättävä.

2) Toinen väite, jonka mukaan keskittymän parafiinivahan markkinoihin kohdistuvat vertikaaliset vaikutukset on arvioitu virheellisesti

86 Kantaja väittää, että komissio totesi virheellisesti riidanalaisen päätöksen 2004 ja 2005 perustelukappaleessa, että Orlenilla ei Lotosin ostamisen seurauksena ole valmiuksia eikä kannustinta noudattaa strategiaa, joka tähtää raakaparafiinin saannin estämiseen parafiinivahan markkinoilla.

87 Komissio, jota Orlen tukee, katsoo perustellusti sulkeneensa pois tällaisen saannin estämisen mahdollisuuden.

88 Kuten ei-horisontaalisten sulautumien arviointia yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen nojalla koskevien suuntaviivojen (EUVL 2008, C 265, s. 6; jäljempänä ei-horisontaalisia sulautumia koskevat suuntaviivat) 31 kohdassa mainitaan, tuotantohyödykemarkkinoiden sulkemisesta on kyse silloin, kun uusi yksikkö rajoittaisi sulautumisen jälkeen todennäköisesti mahdollisuutta saada tuotteita tai palveluita, joita se olisi toimittanut, jos sulautumaa ei olisi toteutettu. Suuntaviivojen 32 kohdasta ilmenee, että arvioidessaan, kuinka todennäköistä on, että sulautuma johtaa tuotantohyödykemarkkinoiden sulkemiseen ja aiheuttaa siten kilpailunvastaisia vaikutuksia, komissio tutkii aluksi, olisiko sulautuman tuloksena syntyvällä yrityksellä sulautumisen jälkeen valmiudet estää huomattavassa määrin tuotantohyödykkeiden saantia, ja toiseksi, kannustaisiko se sulautuman tuloksena syntyvää yritystä estämään tuotantohyödykkeiden saantia, ja kolmanneksi, olisiko markkinoiden sulkemiseen tähtävällä strategialla merkittävä haitallinen vaikutus kilpailuun tuotantoketjun loppupäässä.

89 On korostettava, että nämä kolme edellytystä ovat kumulatiivisia, joten yhden edellytyksen täyttymättä jääminen riittää sulkemaan pois riskin kilpailunvastaisesta tuotantohyödykemarkkinoiden sulkemisesta (ks. tuomio 27.1.2021, KPN v. komissio, T-691/18, ei julkaistu, EU:T:2021:43, 112 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

90 Ensimmäisestä edellytyksestä komissio totesi riidanalaisen päätöksen 2004 perustelukappaleessa, ettei Orlenilla ole valmiuksia estää raakaparafiinin saantia sulautumisen seurauksena, koska ”yli [60–70 prosenttia] markkinoista on edelleen käytettävissä raakaparafiinin toimituslähteenä”.

91 Kuten komissio toteaa ei-horisontaalisia sulautumia koskevat suuntaviivojen 35 kohdassa, ”tuotantohyödykemarkkinoiden sulkemisen katsotaan aiheuttavan ongelmia vain silloin, kun sulautuman tuloksena syntyvällä vertikaalisesti integroituneella yrityksellä on merkittävä markkinavoimaa tuotantoketjun alkupään markkinoilla” ja ”tämä on ainoa tilanne, jossa sulautuneella yrityksellä voidaan odottaa olevan merkittävää vaikutusvaltaa kilpailuolosuhteisiin tuotantoketjun alkupään markkinoilla ja sen seurauksena mahdollisesti myös vaikutusvaltaa suhteessa hintoihin ja toimitusedellytyksiin tuotantoketjun loppupään markkinoilla”.

- 92 Tältä osin komissio korostaa ei-horisontaalisia sulautumia koskevien suuntaviivojen 36 kohdassa, että ”sulautuman tuloksena syntyvä yritys kykenisi sulkemaan kilpailijat tuotantoketjun loppupään markkinoilta vain siinä tapauksessa, että se heikentäisi omien tuotantoketjun alkupään tuotteiden tai palveluiden saatavuutta ja kykenisi sitä kautta vaikuttamaan kielteisesti tuotantohyödykkeiden yleiseen saatavuuteen eli hintaan ja laatuun tuotantoketjun loppupään markkinoilla”, että ”tilanne voi olla tämä silloin, kun jäljelle jäävät tuotantoketjun alkupään toimittajat ovat tehottomampia, tarjoavat vähemmän suosittuja vaihtoehtoja tai eivät kykene laajentamaan tuotantoaan vastauksena tarjonnan rajoittamiseen esimerkiksi kapasiteettirajoitusten tai yleisemmin skaalatuottojen vähenemisen vuoksi” ja että ”myös sulautuman tuloksena syntyvän yrityksen ja riippumattomien tuotantohyödyketoimittajien väliset yksinoikeussopimukset saattavat rajoittaa tuotantoketjun loppupäässä toimivien kilpailijoiden kykyä saada riittävästi tuotantohyödykkeitä”.
- 93 Kantaja väittää, että uuden yksikön valmiudet sulkea markkinat perustuvat siihen, että muilla raakaparafiinin toimittajilla on pienempi tuotevalikoima, että niiden toimittamat määrät ovat riittämättömiä ja tuotteet heikompilaatuisia, että ne ovat hallinnollisten tai poliittisten ongelmien vuoksi epävarmoja toimituslähteitä tai että niihin liittyy liian suuria logistisia ongelmia. Lisäksi kantaja toimittaa väliintulokirjelmästä esittämiensä huomautusten liitteessä vertailuanalyysin käyttämistään raakaparafiinin lajeista toimittajittain (Lotos ja muut) jaoteltuna ja tuo siinä lähinnä esiin toimittajien välisiä eroja.
- 94 Ensinnäkin edellä 65–69 mainituista syistä on todettava, että komissio on perustellusti sisällyttänyt Puolaan tuodun raakaparafiinin tuotantoketjun alkupään markkinoista esittämänsä määritelmään.
- 95 Toiseksi ja tämän seurauksena komissio on myös perustellusti todennut riidanalaisen päätöksen 2004 perustelukappaleessa, että merkittävä osa raakaparafiinin tarjonnasta markkinoilla välttää keskittymän vaikutukset.
- 96 Kolmanneksi tästä seuraa, että koska Puolaan tuodaan raakaparafiinia, on epätodennäköistä, että Orlenilla olisi keskittymän seurauksena valmiudet sulkea raakaparafiinin markkinat, koska kantaja voi siirtyä käyttämään vaihtoehtoisia hankintalähteitä siinä tapauksessa, että Orlenin hallintaansa saama raakaparafiini ei ole enää kantajan saatavilla tai sitä on saatavilla vähemmän.
- 97 Neljänneksi niillä kantajan väitteillä, jotka perustuvat maahantuodun raakaparafiinin ja Lotosin toimittaman raakaparafiinin laatueroihin, hankintavaikeuksiin ja muista toimituslähteistä peräisin olevasta raakaparafiinista aiheutuviin kuljetuskustannuksiin, ei voida osoittaa, että keskittymässä syntynyt uusi yksikkö kykenisi ”vaikuttamaan kielteisesti tuotantohyödykkeiden yleiseen saatavuuteen eli hintaan ja laatuun tuotantoketjun loppupään markkinoilla” ei-horisontaalisia sulautumia koskevien suuntaviivojen 36 kohdassa tarkoitetulla tavalla.
- 98 Ensinnäkin Lotosin valmistaman raakaparafiinin ja maahantuodun raakaparafiinin välisten erojen korostamisesta on todettava, että kyse on kantajan omasta subjektiivisesta näkemyksestä, joka perustuu siihen, että kantaja kuului Lotos-konserniin vuoteen 2012 asti, ja tarkoittaa sitä, että kantajan tuotantoprosessi perustuu Lotosin jalostamoista peräisin olevan raakaparafiinin ominaisuuksiin. Lisäksi tämä näkemys on jossain määrin ristiriidassa sen kanssa, että kantaja on aiemmin käyttänyt maahantuotua raakaparafiinia.

- 99 Toiseksi hankintavaikeuksista ja maahantuodusta raakaparafiinista aiheutuvista kuljetuskustannuksista – olettaen, että ne on näytetty toteen – on todettava, että ne on asetettava oikeaan mittasuhteeseen, koska merkittävä osa Puolan markkinoilla myydystä raakaparafiinista oli peräisin tuonnista jo ennen keskittymää.
- 100 Kolmanneksi niitä kantajan 13.12.2022 ja 5.1.2023 esiin tuomia seikkoja, jotka koskevat hinnannousua ja Puolan ulkopuolisten hankintalähteiden supistumista keskittymän jälkeen, ei edellä 69 ja 70 kohdassa mainituista syistä voida ottaa huomioon tutkittaessa komission arviointien asianmukaisuutta.
- 101 Näin ollen komissio totesi perustellusti, että ensimmäinen niistä edellytyksistä, joiden on täyttyvä, jotta kyseessä voitaisiin katsoa olevan tuotantohyödykemarkkinoiden sulkeminen, ei käsiteltävässä asiassa täytynyt. Koska nämä edellytykset ovat kumulatiivisia, kuten edellä 89 kohdassa muistutettiin, tämä toteamus riittää perusteeksi toisen väitteen hylkäämiselle.
- 102 Joka tapauksessa on todettava, että komissio sovelsi oikein myös toista edellytystä, kun se totesi, ettei keskittymän tuloksena syntyvällä uudella yksiköllä ole kannustinta sulkea tuotantohyödykemarkkinoita.
- 103 Riidanalaisen päätöksen 2005 perustelukappaleessa komissio tukeutui perustellusti Orlenin vähäiseen markkinaosuuteen parafiinivahan markkinoilla sekä kilpailun voimakkuuteen kyseisillä markkinoilla sulkeakseen pois sen mahdollisuuden, että keskittymän tuloksena syntyvällä yrityksellä olisi kannustin noudattaa strategiaa, joka tähtää raakaparafiinin tuotantoketjun alkupään markkinoiden sulkemiseen.
- 104 Kuten komissio korostaa ei-horisontaalisia sulautumia koskevien suuntaviivojen 40 kohdassa, ”se, onko sulautumalla kannustin markkinoiden sulkemiseen, riippuu siitä, kuinka kannattavaa markkinoiden sulkeminen on”. Kyseisen kohdan mukaan ”vertikaalisesti integroitunut yritys ottaa huomioon, kuinka tuotantohyödyketoimitukset tuotantoketjun loppupäässä toimiville kilpailijoille vaikuttavat sekä sen tuotantoketjun alkupään toimintayksikön että sen tuotantoketjun loppupään toimintayksikön voittoihin”. Kyseisessä kohdassa myös mainitaan, että ”sulautuman tuloksena syntyvän yrityksen on ennen kaikkea pyrittävä löytämään kompromissiratkaisu ongelmaan, joka liittyy yhtäältä siihen, että sen tuotantohyödykemyynnin väheneminen (todellisille tai mahdollisille) kilpailijoille pienentää sen voittoja tuotantoketjun alkupään markkinoilla, ja toisaalta siihen, että sen myynnin kasvu tuotantoketjun loppupäässä tai vaihtoehtoisesti kuluttajahintojen korottaminen kasvattaa lyhyellä tai pitemmällä aikavälillä sen voittoja”.
- 105 Kantaja väittää lähinnä, että kannustin noudattaa sellaista strategiaa, joka tähtää raakaparafiinin saannin estämiseen, perustuu mahdollisuuteen korottaa hintoja parafiinivahan markkinoilla.
- 106 On todettava, että komissio määritteli riidanalaisen päätöksen 2000 perustelukappaleessa parafiinivahan markkinat koko ETA-alueen laajuisiksi, huomautti kyseisen päätöksen 2002 perustelukappaleessa, että Orlenin osuus näistä markkinoista on 5–10 prosenttia, ja korosti kyseisen päätöksen 2005 perustelukappaleessa, että kyseisillä markkinoilla on voimakasta kilpailua. Kantaja ei ole kiistänyt näitä arviointeja.
- 107 Nämä tuotantoketjun loppupään markkinoiden ominaispiirteet huomioon ottaen komissio saattoi kohtuullisesti arvioida riidanalaisen päätöksen 2005 perustelukappaleessa, ettei uudella yksiköllä ole kannustinta rajoittaa raakaparafiinin saantia.

- 108 Yhtäältä nimittäin markkinoiden sulkeminen voisi vaikuttaa vain pieneen osaan tuotantoketjun loppupään markkinoiden kilpailua eikä siitä siten olisi uudelle yksikölle mitään etua. Toisaalta tämä sulkeminen merkitsisi tulojen menetystä raakaparafiinin tuotantoketjun alkupään markkinoilla.
- 109 Sitä kantajan 13.12.2022 ja 5.1.2023 esittämää väitettä, jonka mukaan sen pelko raakaparafiinin markkinoiden sulkemisesta kävisi toteen samankaltaisista syistä kuin ne, jotka esitettiin edellä 69, 70 ja 100 kohdassa, on joka tapauksessa pidettävä merkityksettömänä tutkittaessa riidanalaisen päätöksen laillisuutta.
- 110 Edellä esitetyn perusteella ensimmäinen kanneperuste kaikkine osineen ja väitteineen on hylättävä.

2. Toinen kanneperuste, joka koskee perustelujen riittämättömyyttä

- 111 Kantaja katsoo, ettei riidanalaisista päätöistä ole perusteltu riittävästi etenkin siltä osin kuin on kyse merkityksellisten markkinoiden määritelmästä. Kantaja väittää, että toinen kanneperuste on otettava tutkittavaksi, vaikka se esitettiin vasta vastausvaiheessa, koska kanteen nostamisen ajankohtana kyseistä päätöstä ei ollut vielä julkaistu.
- 112 Komissio katsoo, että toinen kanneperuste on jätettävä tutkimatta, koska sen esittäminen vastausvaiheessa on työjärjestyksen 84 artiklan vastaista ja sen myöhästyminen seurausta kantajan omasta päätöksestä nostaa kanne ennen riidanalaisen päätöksen julkaisemista. Joka tapauksessa komissio väittää, että päätös on perusteltu oikeudellisesti riittävällä tavalla.
- 113 Aluksi on muistutettava, että unionin yleisen tuomioistuimen on tutkittava perustelujen riittämättömyys tai puuttuminen viran puolesta. Se, että kantaja esitti tämänsuuntaisen väitteen vasta menettelyn myöhäisessä vaiheessa, ei voi vaikuttaa unionin tuomioistuinten viran puolesta suorittamaan tutkintaan.
- 114 SEUT 296 artiklan mukaan unionin toimielinten hyväksymät säädökset perustellaan.
- 115 Tältä osin on muistutettava, että SEUT 296 artiklan mukainen perusteluvollisuus määräytyy kyseisen toimen luonteen mukaan, ja perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä toimen toteuttaneen toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi harjoittaa valvontaansa. Perusteluvollisuutta on siten arvioitava asiaan liittyvien olosuhteiden perusteella, joita ovat muun muassa toimen sisältö, esitettyjen perustelujen luonne ja se tarve, joka niillä, joille toimi on osoitettu tai joita se koskee suoraan ja erikseen, voi olla saada selvennystä tilanteeseen. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia, sillä tutkittaessa sitä, täyttävätkö toimen perustelut SEUT 296 artiklan vaatimukset, on otettava huomioon toimen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (tuomio 2.4.1998, komissio v. Sytraval ja Brink's France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 63 kohta; tuomio 22.6.2004, Portugali v. komissio, C-42/01, EU:C:2004:379, 66 kohta ja tuomio 15.4.2008, Nuova Agricast, C-390/06, EU:C:2008:224, 79 kohta).
- 116 Ensinnäkin ensimmäisen kanneperusteen tarkastelusta ja hylkäämisestä seuraa väistämättä, että komission riidanalaisen päätöksen 37 kohdassa esittämät perustelut ovat sellaiset, että kantaja on voinut tehokkaasti puolustaa oikeuksiaan ja unionin yleinen tuomioistuin on voinut harjoittaa valvontaansa.

- 117 Toiseksi tämä toteamus pätee erityisesti siihen, mikä näyttää olevan kantajan ensisijainen väite, eli siihen, että komissio ei väitetysti selittänyt riittävän selvästi syitä, joiden vuoksi se päätti olla määrittelemättä tuotantoketjun alkupään markkinoita siten, että niihin kuuluu pelkästään Puolassa tuotettu ja markkinoitu raakaparafiini.
- 118 Tältä osin on todettava, että siinä, että komissio sisällytti markkinoiden määritelmään kaiken Puolassa markkinoidun raakaparafiinin, oli kyse ainoastaan markkinoiden määritelmästä annetussa tiedonannossa, joka kuuluu riidanalaisen päätöksen oikeudelliseen asiayhteyteen, vahvistettujen perusteiden soveltamisesta. Kantaja on siten kyennyt ymmärtämään päätöksen perusteena olevat syyt, eikä komissio ole velvollinen esittämään tältä osin yksityiskohtaisempia perusteluja.
- 119 Kolmanneksi on joka tapauksessa niin, että vaikka riidanalaisista päätöistä ei olisikaan perusteltu riittävästi siltä osin kuin on kyse tuotantoketjun alkupään markkinoiden määritelmästä, tämä ei voi johtaa riidanalaisen päätöksen kumoamiseen.
- 120 Yhtäältä niiden edellä 88 kohdassa mainittujen edellytysten kumulatiivisuudesta, joita käytetään tuotantohyödykemarkkinoiden sulkemisen todennäköisyyden määrittämisessä, on todettava, että kukin riidanalaisen päätöksen 2004 ja 2005 perustelukappaleessa mainituista syistä oli omiaan oikeuttamaan komission päätelmän, jonka mukaan se mahdollisuus, että keskittymä johtaisi raakaparafiinin saannin estämiseen, voitiin sulkea pois.
- 121 Toisaalta tuotantoketjun alkupään markkinoiden määritelmän perustelujen puutteellisuus vaikuttaisi ainoastaan riidanalaisen päätöksen 2004 perustelukappaleessa mainittuun perusteeseen, jonka mukaan uudella yksiköllä ei ole valmiuksia markkinoiden sulkemiseen. Se ei vaikuttaisi mitenkään riidanalaisen päätöksen 2005 perustelukappaleessa mainittuun perusteeseen, jonka mukaan uudella yksiköllä ei ole kannustinta siihen. Kyseinen perustelukappale nimittäin sisältää ainoastaan parafiinivahan tuotantoketjun loppupään markkinoiden maantieteellisestä laajuutta ja kyseisillä markkinoilla käytävän kilpailun voimakkuutta koskevia arviointeja.
- 122 Näin ollen toinen kanneperuste ja siten kanne kokonaisuudessaan on hylättävä ilman, että on tarpeen tutkia vaatimusta, jonka kantaja esitti istunnossa siltä varalta, ettei asiantuntijalausannon hankkimista koskevaa vaatimusta hyväksytä, ja jossa se lähinnä vaatii unionin yleistä tuomioistuinta velvoittamaan komission toimittamaan tiedot, joista riidanalaisen päätöksen perustelut on johdettu.

IV Oikeudenkäyntikulut

- 123 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian ja komissio ja väliintulija ovat vaatineet oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, kantaja on veloitettava korvaamaan komission ja väliintulijan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (laajennettu kolmas jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Polwax S.A. velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Schalin

Frimodt Nielsen

Škvařilová-Pelzl

Nömm

Kukovec

Julistettiin Luxemburgissa 14 päivänä kesäkuuta 2023.

Allekirjoitukset